

МАТЕРИЈАЛИ ЗА УЧЕЊЕ ПО ПРЕДМЕТОТ

МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

ЗА УЧЕНИЦИТЕ ОД ДРУГИТЕ
ЗАЕДНИЦИ ЗА ШЕСТО
ОДДЕЛЕНИЕ

Верица Неделкоска

Биро за развој
на образованието

6

МАТЕРИЈАЛИ ЗА УЧЕЊЕ ПО ПРЕДМЕТОТ

МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

ЗА УЧЕНИЦИТЕ ОД ДРУГИТЕ
ЗАЕДНИЦИ ЗА ШЕСТО
ОДДЕЛЕНИЕ

Верица Неделкоска

Биро за развој
на образованието

6

СОДРЖИНА

ТЕМА I

ЛЕКЦИЈА 1 - ЗДРАВО, ЈАС СЕ ВИКАМ...	4
ЛЕКЦИЈА 2 - ДА СЕ ЗАПОЗНАЕМЕ	8
ЛЕКЦИЈА 3 - МОЕТО СЕМЕЈСТВО	11
ЛЕКЦИЈА 4 - ЧЛЕНОВИТЕ НА МОЕТО СЕМЕЈСТВО И НИВНИТЕ ПРОФЕСИИ	14
ЛЕКЦИЈА 5 - МОЈАТА ОКОЛИНА И МОИТЕ СОСЕДИ	16
ЛЕКЦИЈА 6 - СРЕКНИ ПРАЗНИЦИ	17
ЛЕКЦИЈА 7 - МОЈОТ ДОМ	19
ЛЕКЦИЈА 8 - ВО ДЕТСКАТА СОБА	23
ЛЕКЦИЈА 9 - ВО ДНЕВНАТА СОБА	26
ЛЕКЦИЈА 10 - ВО КУЈНАТА И ТРПЕЗАРИЈАТА	30
ЛЕКЦИЈА 11 - ВО ДВОРОТ И ГРАДИНАТА	33
ЛЕКЦИЈА 12 - МОЕТО СОСЕДСТВО И МОИТЕ ДРУГАРИ	36
ЛЕКЦИЈА 13 - МОЕТО УЧИЛИШТЕ	40

СЛУШАМЕ/ЧИТАМЕ

ЗДРАВО, ЈАС СЕ ВИКАМ...

Здраво!
 Јас се викам Јана.
 Се презивам Стојковска.
 Имам 11 години.
 Јас сум шесто одделение.
 Јас живеам на улица „Скупи“ во
 населбата Влае во Скопје.

Добар ден!
 Јас сум Арбен Адеми.
 Имам 12.
 И јас сум шесто одделение.
 Живеам во Гостивар, на улица „Кеј Вардар“.

РАЗГОВАРАМЕ

- Како се презива Јана, а како Арбен?
- Колку години имаат тие?
- Кое одделение се Јана и Арбен?
- Каде живее Јана?
- Во која населба е улицата „Скупи“?
- На која улица живее Арбен?
- Од кој град е Арбен?

РЕЧНИК

Здраво,
добар ден,
се викам,
се презивам,
има – нема,
година,
години;
живее,
живеам, живееш;
шесто, одделение,
одделенија;
улица, улици;
населба, населби;
град, градови.

ПРИМЕРИ

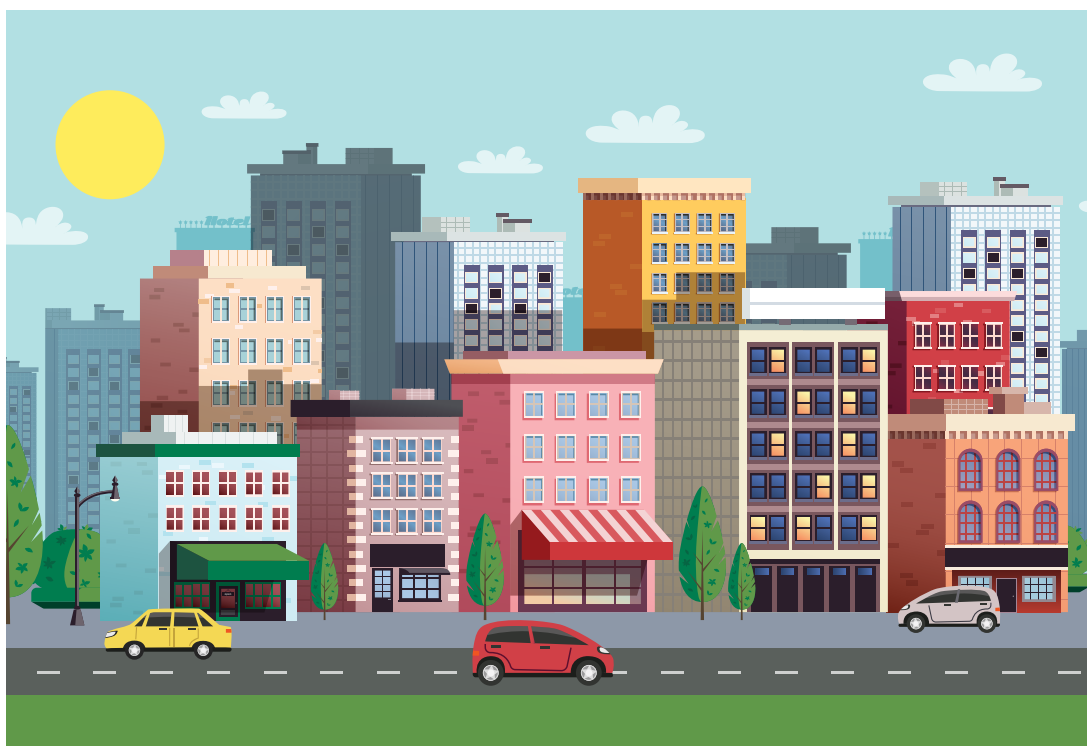

- Јас живеам во Скопје, ти живееш во Гостивар.
- Името ти е _____,
а презимето?
_____
- Населбата е Баир,
напиши го градот.
_____

СПОРЕДУВАМЕ

Како на твојот мајчин јазик се вели: Здраво, јас сум Јана од Скопје. Имам 11 години и учам во шесто одделение.

ЈАЗИЧНИ ПРАВИЛА

✓ Глаголот **СУМ** (сегашно време)

ЕДНИНА	МНОЖИНА
1.л. јас сум	1.л. ние сме
2.л. ти си	2.л. вие сте
3.л. тој е	3.л. тие се
таа е	
тоа е	

✓ Глаголот **ЖИВЕЕ** (сегашно време)

ЕДНИНА	МНОЖИНА
1.л. јас живе ам	1.л. ние живе еме
2.л. ти живе еш	2.л. вие живе ете
3.л. тој живе е	3.л. тие живе ат

✓ Глаголот **ИМА** (сегашно време)

ЕДНИНА	МНОЖИНА
1.л. јас имам	1.л. ние имаме
2.л. ти имаш	2.л. вие имате
3.л. тој има	3.л. тие имаат
таа има	
тоа има	

✓ **Бројни придавки**

прво (одделение),
второ, трето, четврто,
петто, шесто, седмо,
осмо, деветто

Вежби

А) Пополни ги празните места со форми од глаголот СУМ

- 1. Јас.....трето одделение, а Блерим ..... шесто одделение.
- 2. Берта .....седмо одделение, ние .....деветто одделение.
- 3. Тие ..... петто одделение, вие ..... второ одделение.

Б) Пополни ги празните места со форми од глаголот живее и со места што ти ќе ги избереш.

Тој .....живее..... во .....Радовиш.... Јас ..... во .....

Тие ..... во ..... Ти ..... во .....

Ние ..... во ..... Вие ..... во .....

В) Разговарајте на часот и кажете си меѓусебе на која улица живеете.

Пример: Јас живеам на улица „Амди Демир“.
 На која улица живееш ти?

Г) Слушаме, препознаваме и правилно изговараме

- Х** – хеликоптер, ходник, хеланки, хемија, хулахоп, храна
- Ф** – фабрика, фонетика, фудбал, фотографија, феферона
- Ч** – чоколадо, човек, читална, чевли, чисто

Д) Заокружи што слушаш:

Т-Д	К-Г	Х-К	К-Ќ	Џ-Ч
П-Б	Ц-С	Л-Љ	Г-Ѓ	М-Н
Л-Ј	З-С	Н-Њ	Ј-Љ	Ј-Њ

СЛУШАМЕ/ЧИТАМЕ

ДА СЕ ЗАПОЗНАЕМЕ

Јас сум Јана.
Носам очила.
Имам долга коса.
Имам сини очи.
Арбен е добар другар.

Јас сум Арбен.
Не носам очила.
Имам кратка коса.
Имам кафени очи.
Јана е прекрасна другарка.

РАЗГОВАРАМЕ

- Каква коса има Јана, а каква Арбен?
- Кој не носи очила?
- Дали Арбен има сини очи?
- Каква другарка е Јана?

РЕЧНИК

Носи, носам,
носиш

долга/кратка

долг, долга,
долго, долги

краток, кратка,
кратко, кратки

коса,

син, сина,
сино, сини;

кафен, кафена,
кафено, кафени;

око, очи,

другар,
другарка,
другари;

добар, добра,
добро, добри;

прекрасен,
прекрасна,
прекрасно,
прекрасни.

ЈАЗИЧНИ ПРАВИЛА

Глаголот **СЕ ВИКА** (сегашно време)

ЕДНИНА

МНОЖИНА

1.л. јас се викам

1.л. ние се викаме

2.л. ти се викаш

2.л. вие се викате

3.л. тој се вика

3.л. тие се викаат

Глаголот **НОСИ** (сегашно време)

ЕДНИНА

МНОЖИНА

1.л. јас носам

1.л. ние носиме

2.л. ти носиш

2.л. вие носите

3.л. тој/таа/тоа носи

3.л. тие носат

ЛИЧНИ ЗАМЕНКИ

ЕДНИНА

МНОЖИНА

јас

ние

ти

вие

тој

тие

таа

тоа

ПРИМЕРИ

- Прекрасна другарка со сини очи.
- Тој е добар другар.
- Таа е со кафени очи и долга коса.

СПОРЕДУВАМЕ

Како на твојот мајчин јазик се вели: „Долга коса – краток ум“.

Вежби

1. Пополни ги празните места со соодветна форма од глаголот СЕ ВИКА!

Јас ..... Маја. Ти ..... Дритон.

Тој ..... Милош. Таа ..... Мерсије.

2. Пополни ги празните места со форми на личните заменки

..... сум Маја. .... си Дритон.

..... е Милош, ... е Мерсије.

..... сме ученици. .... сте спортисти.

СЛУШАМЕ/ЧИТАМЕ

МОЕТО СЕМЕЈСТВО

Ова е моето семејство.

Се презиваме Алиовски.

На фотографијата јас сум второ одделение.

Ги претставувам по ред: баба ми Аниса, дедо ми Ерхан, тетка ми Сабина, тетин ми Џемал, татко ми, мајка ми, дедо ми Амар и баба ми Џејла, братучетка ми Семра, братучед ми Дино, брат ми Михрем и јас, Амина.

РАЗГОВАРАМЕ

- Како се презива Амина?
- Кое одделение е на фотографијата?
- Дали имаш брат/сестра?
- Како се вика брат ти/сестра ти и кое одделение е?
- Како се викаат баба ти и дедо ти?

РЕЧНИК

Семејство,
семејства;
баба, баби;
дедо, дедовци;
татко, татковци;
мајка, мајки;
тетка, тетки;
тетин, тетиновци;
братучед,
братучеди;
братучетка,
братучетки; брат,
браќа; сестра,
сестри.

ПРИМЕРИ

- Моето семејство има баби, дедовци, тетки, и братучеди, нема чичковци

СПОРЕДУВАМЕ

Како на твојот мајчин јазик се вели: Моето семејство е големо.

ЈАЗИЧНИ ПРАВИЛА

Имињата на луѓето се **сопствени именки**. Имињата на местата на живеење, градови, населби, села се, исто така, сопствени именки.

Зборовите како: ученик, братучед, тетка, фотографија, семејство се викаат **општи именки**. Тие означуваат имиња на суштества, предмети, појави.

Вежби

1. Поделете ги дадените именки на општи и сопствени и напишете ги во соодветната колона: мајка, татко, братучед, Ерол, Скопје, Битола, Чегране, тетка, брат, сестра, Вардар, Амина.
2. Играјте „На буквата, на буквата...“ и смислете имиња кои почнуваат со одредена буква.

Пример: А - Ана, Ајше, Ангела, Антон, Агрон...

СЛУШАМЕ/ЧИТАМЕ

ЧЛЕНОВИТЕ НА МОЕТО СЕМЕЈСТВО И НИВНИТЕ ПРОФЕСИИ

Се викам Јана. Јас сум ученичка.

Татко ми е **слаткар**. Тој прави слатки.

Тетин ми е **информатичар**. Тој работи од дома.

Братучетка ми е **медицинска сестра**. Работи во амбуланта.

Мајка ми е **наставничка**. Работи во училиште.

РАЗГОВАРАМЕ

- Што работи Јана?
- Што е по професија таткото на Јана?
- Каде работат медицинските сестри?
- Што е по професија мајката на Јана? Каде работи таа?

РЕЧНИК

прави, правам, правиш;
работи, работам, работиш;
семејство, семејства;
ученичка, ученички;
наставничка, наставнички;
училиште, училишта;
медицинска сестра,
медицински сестри;
амбуланта, амбуланти;
информатичар,
информатичари;
слаткар, слаткари;

ПРИМЕРИ

- Јас сум докторка.
- Тато е полицаец.
- Мама е медицинска сестра.

СПОРЕДУВАМЕ

Како на твојот мајчин јазик се вели: Мојата омилена професија е лекар.

ЈАЗИЧНИ ПРАВИЛА

Имињата на професиите се општи именки.
Можат да бидат во машки или во женски род.

ИМЕНКИ

слаткар, наставничка, медицинска сестра, информатичар

Машки род, еднина	Женски род, еднина	Множина (двата рода)
слаткар	слаткарка	слаткари
наставник	наставничка	наставници
информатичар	информатичарка	информатичари
	медицинска сестра	медицински сестри

Вежби

Поделете се во двојки. Користете го изразот *Сакам да бидам...* и кажете му на своето другарче што би сакале да бидете.

СЛУШАМЕ/ЧИТАМЕ

МОЈАТА ОКОЛИНА И МОИТЕ СОСЕДИ

Овие луѓе од фотографијата се моите соседи: овој човек е господин Рамадани, оваа жена е госпоѓа Рамадани, ова е нивното куче, Леси, а ова се нивните деца: Сара и Агрон.

РЕЧНИК

Овој, оваа, ова, овие;
Сосед, соседи;
господин, господа;
госпоѓа, госпоѓи;
куче, кучиња;
дете, деца.

ПРИМЕРИ

- Соседите се прекрасни: господин, госпоѓа и три деца. Имаат и куче.

ЈАЗИЧНИ ПРАВИЛА

ПОКАЗНИ ЗАМЕНКИ

Овој, оваа, ова, овие

СПОРЕДУВАМЕ

Како на твојот мајчин јазик се поздравуваат најблиските соседи?

Вежба

Претстави го своето другарче - колку години има, каде живее, како изгледа.

Пр. Ова е Ердан. Има 11 години, живее во Куманово. Тој е висок, има црна коса и сини очи.

СЛУШАМЕ/ЧИТАМЕ

СРЕЌНИ ПРАЗНИЦИ

Празниците се дел од животот.
Празнуваме празници на заедницата,
национални празници, верски празници.
Кога некој празнува, честитаеме. Кога
честитаеме, велиме:

Честитки! Со среќа!

Честит Рамазан Бајрам!

Честит Велигден!

Среќни Божиќни празници!

Честит Ден на наставата на турски јазик!

Честит Меѓународен ден на Бошњаците!

Честит Свети Сава!

Честит именден!

Среќна слава!

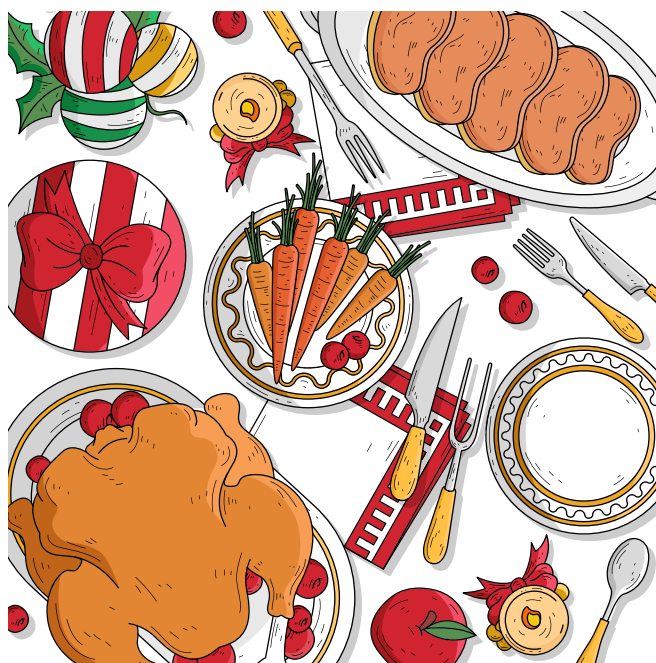
РАЗГОВАРАМЕ

- Што велиме кога честитаме Рамазан Бајрам?
- Како се честита Велигден?
- Кога е Денот на албанската азбука?
- Кога е Денот на наставата на турски јазик?
- Кога се празнува Меѓународниот ден на Бошњаците, а кога Свети Сава?

РЕЧНИК

Празник –
празници,
верски,
национални,
празнува,
празнувам,
празнуваш;
честита, честитам,
честиташ;
честит;
со среќа;
именден.

СПОРЕДУВАМЕ

Како на твојот мајчин јазик се честита Рамазан Бајрам/ Велигден/именден и други празници?

Вежба

Направете постер на тема:
ЈАДЕЊАТА НА НАШИТЕ ПРАЗНИЦИ

СЛУШАМЕ/ЧИТАМЕ

МОЈОТ ДОМ

Милош: Здраво Арбен! Здраво Јана! Што правите?

Јана: Здраво, Милош! Одиме кај Арбен да правиме постер.

Арбен: Да, постер за домот и семејството.

Милош: Одлично! Пријатна работа! Се гледаме утре.

.....

Арбен: Ова е мојот дом, Јана.

Јана: Блиску е до училиштето.

Арбен: Дали и ти живееш во куќа?

Јана: Не, не живеам во куќа, туку во стан. Нашиот стан е на вториот кат во жолтата зграда. Баба ми и дедо ми живеат во куќа, на село.

Арбен: Мојата баба живее со нас. Нејзината соба е на приземјето. Јас и брат ми имаме заедничка соба. Нашата соба е на првиот кат.

Јана: А каде е собата на вашите родители?

Арбен: Нивната соба е исто така на првиот кат. Ајде да влеземе и ќе ти ја покажам целата куќа.

Јана: Сигурна сум дека нашиот постер ќе биде многу убав.

Арбен: Се надевам.

РАЗГОВАРАМЕ

- Каде одат Арбен и Јана?
- Каков постер ќе прават?
- Дали домот на Арбен е блиску или далеку од училиштето?
- Дали Јана живее во куќа? На кој кат живее?
- Што има Арбен, брат или сестра?
- Каде живее бабата на Арбен, а каде бабата на Јана?
- На кој кат е детската соба?

РЕЧНИК

Постер, постери
 дом, домови;
 куќа, куќи;
 зграда, згради;
 стан, станови;
 соба, соби;
 кат, ката, катови;
 приземје, приземја;
 град, градови;
 село, села;
 блиску, далеку,
 заеднички, заедничка,
 заедничко, заеднички.

СПОРЕДУВАМЕ

Како на твојот мајчин јазик се вели: Домот е таму каде што е срцето.

ПРИМЕРИ

- Ние живееме во стан.
- Тој живее во зграда.
- Ема живее во голема куќа, но на катот горе.

ЈАЗИЧНИ ПРАВИЛА

✓ ГЛАГОЛИ

Глаголот **ПРАВИ** (сегашно време)

ЕДНИНА	МНОЖИНА
1.л. јас прав ам	1.л. ние прав име
2.л. ти прави ш	2.л. вие прави те
3.л. тој прави таа прави тоа прави	3.л. тие прав ат

Глаголот **ОДИ** (сегашно време)

ЕДНИНА	МНОЖИНА
1.л. јас од ам	1.л. ние од име
2.л. ти оди ш	2.л. вие оди те
3.л. тој оди таа оди тоа оди	3.л. тие од ат

✓ Сврзниците **И - А - ТУКУ**

Баба ми пие чај **и** јаде бисквити.

Арбен живее во куќа.

И Јана живее во куќа.

(Јана живее во куќа, исто така.)

Арбен живее во куќа, **а** Јана во стан.

Јана **не** живее во куќа, **туку** во стан.

Арбен **нема** сестра, **туку** брат.

✓ ИМЕНКИ

машки род

град - град**ови**

стан - стан**ови**

кат - кат**ови**

стрип - стрип**ови**

постер **р** - постери

компјутер **р** - компјутери

женски род

куќа - куќ**и**

зграда - зград**и**

соба - соб**и**

баба - баб**и**

среден род

село - сел**а**

семејство - семејств**а**

училиште - училишт**а**

Вежби

А) Пополни ги празните места

1. Јана и Арбен прават постер за _____ и семејството.
2. Арбен живее во _____, а Јана живее во _____.
3. Домот на Арбен е _____ до училиштето.
4. Станот на Јана е на вториот _____.
5. Бабата и дедото на Јана живеат на _____.
6. Арбен и брат му имаат _____ соба.
7. Собата на бабата на Арбен е на _____.

Б) Пополни ги празните места (Одбери еден од понудените зборови)

1. Јана не е петто одделение, _____ шесто. (и, а, туку)
2. Дедо ми пие кафе _____ гледа телевизија. (и, а, туку)
3. Арбен и Јана не _____ стрип, _____ постер. (прави, правиме, прават) (и, а, туку)
4. Бабата на Арбен живее во град, _____ бабата на Јана живее во село. (а, туку, и)
5. Ние _____ на кино. (одам, одиме, одат)
6. Каде _____ Арбен и Јана? (одам, одат, одите).
7. _____ одат кај Арбен. (ние, ти, тие)

СЛУШАМЕ/ЧИТАМЕ

ВО ДЕТСКАТА СОБА

Арбен: Ова е детската соба. Во собата има кревети, комода со фиоки, работна маса, но нема телевизор. Има и голем прозорец... Мојот кревет е горе, а креветот на брат ми е долу. Ова е нашата работна маса или биро. На масата е нашиот компјутер. Синиот стол е многу удобен... А ова е мојата омилена, црвена фотелја.

Јана: Многу ми се допаѓа вашата детска соба. Мала е, но многу убава и уредна.

РАЗГОВАРАМЕ

- Што има во детската соба на Арбен, а што нема?
- Каде се наоѓа креветот на Арбен?
- Која фотелја му е омилена?
- Каква е собата на Арбен и брат му?

РЕЧНИК

Детска соба, детски соби;
кревет, кревети;
комода, комоди;
фиока, фиоки;
работна маса/биоро, работни маси;
телевизор, телевизори;
прозорец, прозорци;
компјутер, компјутери;
омилен, омилена, омилени, омилени;
убав, убава убаво, убави;
уреден, уредна, уредно, уредни;
горе – долу.

ПРИМЕРИ

- Во собата имам: комода, фиоки, голем кревет и телевизор.
- Собата е уредна и убава.
- Во собата нема голем прозорец.
- Како е во твојата соба?

СПОРЕДУВАМЕ

Како на твојот мајчин јазик се вели: Мојата соба, мое царство!

ЈАЗИЧНИ ПРАВИЛА

✓ Присвојни заменски придавки за 1. и 2. лице

✓ **чиј, чија, чие, чии?**

Чиј е креветот?

– мој, твој, наш, ваш,...

Чија е фотелјата?

– моја, твоја, наша, ваша,...

Чие е бирото?

– мое, твоје, наше, ваше,...

Чии се книгите?

– мои, твои, наши, ваши,...

(јас) мој, моја, мое, мои

(ти) твој, твоја, твоје, твои

Мојот кревет е долу.

Твојата фотелја е сина.

Нашето биро е бело.

Вашите книги се интересни.

(ние) наш, наша, наше, наши

(вие) ваш, ваша, ваше, ваши

брат ми = мојот брат   брат ти = твојот брат

Вежби

А) Разговарај со другарчето до тебе. Кажи му што има и што нема **во твојата соба**. Потоа прашај го него.

Б) Одговорете на следните прашања:

Здраво Арбен и Гранит!

1. Како се вика **вашиот** татко? – _____ татко се вика _____.
2. Каде е **вашата** баба? _____ баба е на село.
3. Дали многу лае **вашето** куче? _____ куче не лае многу.
4. Каде се **вашите** родители? _____ родители се на работа.

СЛУШАМЕ/ЧИТАМЕ

ВО ДНЕВНАТА СОБА

Арбен: Во дневната соба има тросед, две фотелји, слики на ѕидовите, саксија со цвеќе, ТВ-комода, масичка. Овде нема килим ниту завеси.

Јана: И во нашата соба нема килим. Ние велíme „тепих“.

Арбен: Овде гледаме телевизија, игране карти, монопол, разговараме, се дружиме. Ова е мојата омилена просторија во домот.

Јана: И нашата дневна соба во викендите е киносала.

РАЗГОВАРАМЕ

- Што има во дневната соба во домот на Арбен?
- Дали во вашата дневна соба има килим?
- Што прават луѓето во дневната соба?
- Која му е омилената просторија во домот на Арбен?
- Која е твојата омилена просторија во домот?

СПОРЕДУВАМЕ

Како на твојот мајчин јазик се вели: Ова е мојата омилена просторија во домот.

РЕЧНИК

Разговара, разговарам, разговараш;
се дружи, се дружам, се дружиш;
дневна соба, дневни соби;
тросед, троседи;
фотелја, фотелји;
слика, слики;
сид, сидови;
саксија, саксии;
цвеќе, цвеќиња; цвет, цветови;
комода, комоди;
масичка,
килим, килими=тепих, теписи
завеса, завеси,
телевизија, телевизии;
карта, карти;
монопол,
просторија, простории;
викенд, викенди;
киносала, киносали.

ПРИМЕРИ

- Во мојата дневна се дружиме. Дали се дружите во вашата дневна?
- Во мојата дневна играм монопол и карти.
- Баба има саксии во дневната.
- Дедо има убава фотелја.

ЈАЗИЧНИ ПРАВИЛА

✓ ГЛАГОЛИ

Глаголот **ГЛЕДА** (сегашно време)

ЕДНИНА	МНОЖИНА
1.л. јас глед ам	1.л. ние гледа ме
2.л. ти глед аш	2.л. вие гледа те
3.л. тој гледа а	3.л. тие гледа ат
таа гледа а	
тоа гледа а	

Глаголот **ИГРА** (сегашно време)

ЕДНИНА	МНОЖИНА
1.л. јас игра ам	1.л. ние игра ме
2.л. ти игра ш	2.л. вие игра те
3.л. тој игра а	3.л. тие игра ат
таа игра а	
тоа игра а	

Глаголот **СЕ ДРУЖИ** (сегашно време)

ЕДНИНА	МНОЖИНА
1.л. јас се друж ам	1.л. ние се друж име
2.л. ти се друж иш	2.л. вие се друж ите
3.л. тој се друж и	3.л. тие се друж ат
таа се друж и	
тоа се друж и	

ИЛИ

И... И

НИ... НИ (НИТУ... НИТУ)

Дали имаш брат **или** сестра? – Имам **и** брат **и** сестра.

Немам **ниту** брат **ниту** сестра (Немам **ни** брат **ни** сестра).

Во дневната соба нема **ни** килим **ни** завеси.

✓ ИМЕНКИ

машки род

стол – столо**ви**

кревет – кревет**и**

телевизор –

телевизор**и**

другар – другар**и**

килим – килим**и**

тросед – тросед**и**

брат – бра**ќа** *

женски род

комода – комод**и**

маса – мас**и**

фиока – фиок**и**

фотелја – фотел**ји**

книга – книг**и**

слика – слик**и**

вазна – ваз**ни**

сестра – сестр**и**

среден род

биро – бир**оа**

куче – куч**иња**

Вежби

А) Напиши што има и што нема во вашата дневна соба.

Б) Пополни ги празните места:

Ние _____ во куќа. Јас и _____ имаме заедничка
детска _____. Во _____ дневна соба има _____,
две _____, слики, ТВ-_____, _____, но нема
_____ килим, _____ завеси.

Во дневната соба сите _____ телевизија, јас и брат ми
_____ монопол, се _____. Што _____ вие во
_____ дневна соба? Дали и вие _____ филмови?
Дали _____ карти? Дали се _____?

СЛУШАМЕ/ЧИТАМЕ

ВО КУЈНАТА И ТРПЕЗАРИЈАТА

Арбен: Ова е кујната. Овде готвиме вкусни јадења, правиме салата, вариме кафе, чај, миеме садови... и сите заедно раскреваме по ручекот.

Јана: Затоа кујната е толку уредна. Сè е на своето место.

Арбен: Во кујната има фрижидер, електричен шпорет, мијалник, машина за миење садови, тостер, чајник, машина за правење кафе... Но, нема микробранова печка.

Јана: Во нашата кујна има микробранова печка, но нема машина за правење кафе. Мајка ми и татко ми си варат кафе во ѓезве.

Арбен: Во трпезаријата има голема маса и шест стола. Овде јадеме, пиеме кафе, чај и сок. Моето омилено јадење е мусака. А твоето?

Јана: Јас немам едно омилено јадење. Сакам сарма, супа, мусака и... пица.

РАЗГОВАРАМЕ

- Што прават луѓето во кујната?
- Кој раскрева по ручекот во домот на Арбен?
- Каква е нивната кујна?
- Што има, а што нема во нивната кујна?
- Кое е омиленото јадење на Арбен, а кое на Јана?
- Кое е твоето омилено јадење?

РЕЧНИК

Кујна, кујни;
 Јадење, јадења,
 салата, салати;
 кафе, кафиња;
 чај, чаеви;
 сад, садови,
 печка, печки;
 раскрева, раскревам, раскреваш;
 ручек, ручеци;
 вари, варам, вариш;
 ѓезве, ѓезве;
 трпезарија, трпезарии;
 мусака, сарма, супа, пица

СПОРЕДУВАМЕ

Како на твојот мајчин
 јазик се вели: Здрава
 храна за детство без
 мана.

ПРИМЕРИ

- Сакам да варам ручек.
- Не сакам да раскревам.
- Сакам чај и кафе.
- Во мојата кујна има фрижидер, тостер, шпорет.
- По фиоките има тави, чаши, ножеви и виљушки.

ЈАЗИЧНИ ПРАВИЛА

✓ ГЛАГОЛИ

Глаголот **РАСКРЕВА** (сегашно време)

ЕДНИНА	МНОЖИНА
1.л. јас раскревам	1.л. ние раскреваме
2.л. ти раскреваш	2.л. вие раскревате
3.л. тој раскрева	3.л. тие раскреваат
таа раскрева	
тоа раскрева	

Глаголот **ГОТВИ** (сегашно време)

ЕДНИНА	МНОЖИНА
1.л. јас готвам	1.л. ние готвиме
2.л. ти готвиш	2.л. вие готвите
3.л. тој готви	3.л. тие готват
таа готви	
тоа готви	

Глаголот **МИЕ** (сегашно време)

ЕДНИНА	МНОЖИНА
1.л. јас мијам	1.л. ние миеме
2.л. ти миеш	2.л. вие миете
3.л. тој мије	3.л. тие мијат
таа мије	
тоа мије	

✓ ИМЕНКИ

машки род

фрижидер -
фрижидери

шпорет -
шпорети

тостер - тостери

филџан -
филџани

леб - лебови

сок - сокови

нож - ножеви

женски род

салата - салати

машина

пица

лажица

виљушка

чинија

чаша

тава

среден род

кафе – кафиња

шише – шишиња

ѓезве – ѓезвиња

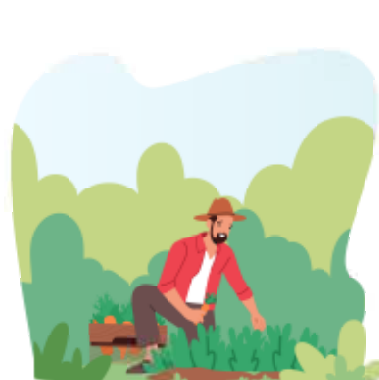
ПРАВОПИСНО ПРАВИЛО: помеѓу буквите **И** и **А** секогаш се пишува **Ј**.

Пр.: пијам, мијат, спијам, Марија, историја, чинија, Македонија,...

„Ј“ не се пишува во зборовите: триаголник, иако.

СЛУШАМЕ/ЧИТАМЕ

ВО ДВОРОТ И ГРАДИНАТА

Арбен: Јана, дали сакаш да излеземе во дворот?

Јана: Да, секако. Ние немаме двор, но имаме мал балкон со многу цвеќиња. Нашиот балкон е моето омилено место во домот.

Арбен: Еве го нашиот двор. Во него има тревник, цвеќиња и мала градина. Ова се домотите на баба ми. Зад куќата има и моркови, пиперки, марула, има кајсија, цреша и орев.

Јана: Одлично! Има и убава, бела ограда... Дали помагаш во домот и градината?

Арбен: Да. Јас и брат ми ја наводнуваме градината и го чистиме дворот.

Јана: Јас купувам леб, мијам садови и го чувам брат ми.

Арбен: И јас пазарувам и ја средувам собата. Исто така, го фрлам ѓубрето и помагам во кујната.

РАЗГОВАРАМЕ

- Што има во дворот на Арбен?
- Дали дворот има ограда?
- Каков е балконот на Јана?
- Што работат Арбен и брат му во дворот и градината?
- Како помагаат Арбен и Јана во домот?

СПОРЕДУВАМЕ

Како на твојот мајчин јазик се вели: Јас секој ден купувам леб и ја средувам собата.

РЕЧНИК

Да излезам, да излезеш, да излезе;
 чисти, чистам, чистиш;
 купува, купувам, купуваш;
 пазарува, пазарувам, пазаруваш;
 чува, чувам, чуваш
 фрла, фрлам, фрлаш
 наводнува, наводнувам, наводнуваш;
 ѓубре
 двор, дворови;
 балкон, балкони;
 тревник, тревници;
 градина, градини;
 домати, домати; морков, моркови;
 пиперка, пиперки;
 марула, марули;
 кајсија, кајсии;
 цреша, цреша;
 орев, ореви;
 ограда, огради;
 помага, помагам, помагаш;

ПРИМЕРИ

- Јас дома помагам, мијам, фрлам ѓубре и ја чувам сестра ми.
- Мама чисти на балкон, а тато во тревникот.
- Градината е полна домати, пиперки и цреша.
- Од оградата не се гледа кој наводнува.

ЈАЗИЧНИ ПРАВИЛА

ИМЕНКИ

машки род

двор**р** – двор**ови**

балкон**н** – балкон**и**

морков**в** – морков**и**

домат**т** – домати**и**

орев**в** – орев**и**

женски род

када – кади**и**

крпа – крпи**и**

градина – градин**и**

пиперка – пиперки**и**

среден род

огледало – огледала**а**

ѓубре

Вежби

1. Разговарај со другарчето до себе. Прашај го дали помага дома, кој мие садови/прави ручек/пече леб/го фрла ѓубрето/чисти кај нив дома. Потоа другарчето нека те праша тебе, а ти одговори му.
2. Поделете се во групи. Секоја група нека одбере слика од една просторија и нека ја опише. Потоа презентирајте усно што сте напишале и дополнувајте ги останатите групи.

СЛУШАМЕ/ЧИТАМЕ

МОЕТО СОСЕДСТВО И МОИТЕ ДРУГАРИ

Арбен: Ова е моето соседство, а ова се моите другари.

Емина живее во оваа куќа. Овој автомобил е на нејзиниот татко.

Нејзината мајка е наставничка, а татко ѝ е полицаец. Таа има две сестри. Нејзините сестри имаат 11 и 14 години.

Милош живее во оваа куќа. Неговата мајка е продавачка, а неговиот татко е возач. Тој има две сестри. Неговите сестри се близначки и имаат по седум години. Милош има мачка. Нејзиното име е Кити.

Во онаа куќа живее мојот другар **Ердал**. Неговиот татко е лекар, а неговата мајка е новинарка. Тој нема ни брат ни сестра. Има куче. Неговото име е Џан.

Јана живее на вториот кат во онаа жолта зграда. Нејзината мајка е актерка, а татко ѝ е економист. Таа има брат. Тој е бебе, има осум месеци и се вика Марко.

РАЗГОВАРАМЕ

- Дали Емина живее во стан?
- Што се по професија нејзините родители?
- Колку години имаат нејзините сестри?
- Како се вика мачката на Милош?
- Дали Ердал има брат?
- Каде живее Јана?
- Колку месеци има нејзиниот брат?

РЕЧНИК

Соседство;
другар, другарка,
другари;
Пријател, пријателка,
пријатели;
нејзин/а/о/и, негов/а/о/и,
овој, оној,
близнаци – близначки.

ПРИМЕРИ

- Моите другари се близнаци. Живееме во исто соседство.
- Имам и други пријатели.
- Нејзиниот другар живее на мојата улица.

ЈАЗИЧНИ ПРАВИЛА

показни заменки
ОВОЈ, ОВАА, ОВА,
ОВИЕ (блиску)

Овој автомобил е мој.
Оваа куќа е наша.
Ова биро е на Гранит.
Овие книги се наши.

Ова е...

показни заменки
ОНОЈ, ОНАА, ОНА,
ОНИЕ (далеку)

Оној автомобил е на дедо ми.
Онаа куќа е на мојот другар.
Она дете е мало.
Оние книги не се мои.

Она е...

ЈАЗИЧНИ ПРАВИЛА

чиј, чија, чие, чии?

Чиј е автомобилот? –
негов, нејзин, нивни

Чија е мачката? –
негова, нејзина, нивна

Чие е кучето? – негово,
нејзино, нивно

Чии се родителите? –
негови, нејзини, нивни

Неговиот автомобил е црвен.

Неговата мачка се вика Кити.

Неговото куче се вика Џан.

Нивните родители се на
работа.

(тој) негов, негова,
негово, негови

(таа) нејзин, нејзина,
нејзино, нејзини

(тоа) негов, негова,
негово, негови

(тие) нивни, нивна, нивно, нивни

брат му = неговиот брат

брат ѝ = нејзиниот брат

Вежби

Обележете со Т (точно) или Л (неточно)

1. Емина живее во зграда. Л (неточно)
2. Нејзината мајка е наставничка.
3. Нивниот автомобил е жолт.
4. Милош има мачка.
5. Неговата мачка се вика Том.
6. Јана живее во куќа.
7. Нејзиниот брат има осум години.
8. Арбен има сестра.
9. Ердал нема ни брат ни сестра.
10. Неговата мачка се вика Џан.

Пополни ги празните места со соодветен збор

1. Јас живеам со _____ родители, со баба ____ и со брат ____.
_____ брат се вика _____.
2. Јана _____ со родителите и брат ѝ во зграда. _____
стан е на вториот _____. _____ брат е бебе. _____ има осум
_____.
3. Милош има две сестри. _____ сестри се близначки.
_____ мајка е продавачка, а неговиот татко е _____.
4. Ердал има куче. _____ куче _____ Џан.
5. Емина има ____ сестри. _____ сестри _____ 14 и 8 години.
6. Креветот е на Гранит. Тој е _____. (негов/нејзин/твој)
7. Книгите се на Арбен. Тие се _____.
8. Очилата се на Јана. Тие се _____ (негови/нејзини/нивни)
9. Собата е на Арбен и Гранит. Таа е _____. (нејзина/негова/нивна)
10. Автомобилот не е на Емина. Автомобилот не е _____. (негов/
нејзин/нивни)
11. Автомобилот е на татко ѝ на Емина. Тој е _____.

Тема: Училиште, место на живеење, интереси и слободно време

СЛУШАМЕ/ЧИТАМЕ

МОЕТО УЧИЛИШТЕ

Емина: Моето училиште се вика „Братство“. Училишната зграда е жолта, со црвен покрив. Има два ката, спортска сала и голем училиштен двор. Во училиштето учат ученици од прво до деветто одделение. Јас и Ердал учиме во исто одделение. Во нашето одделение има дваесет ученици. Нашиот одделенски раководител е наставникот по Историја.

Ердал: На првиот кат се канцелариите на наставниците, директорот, педагогот, психологот и дефектологот.

Емина: Во кабинетот по Информатика работиме на компјутери, програмираме, пишуваме во Word, Excel, правиме презентации во Power Point.

Ердал: Изработуваме и стрипови и кратки филмови.

Емина: Во кабинетот по Математика решаваме задачи со собирање, одземање, множење и делење, учиме за дробки. Јас многу ја сакам математиката.

Ердал: Во спортската сала играме кошарка, фудбал, ракомет и одбојка.

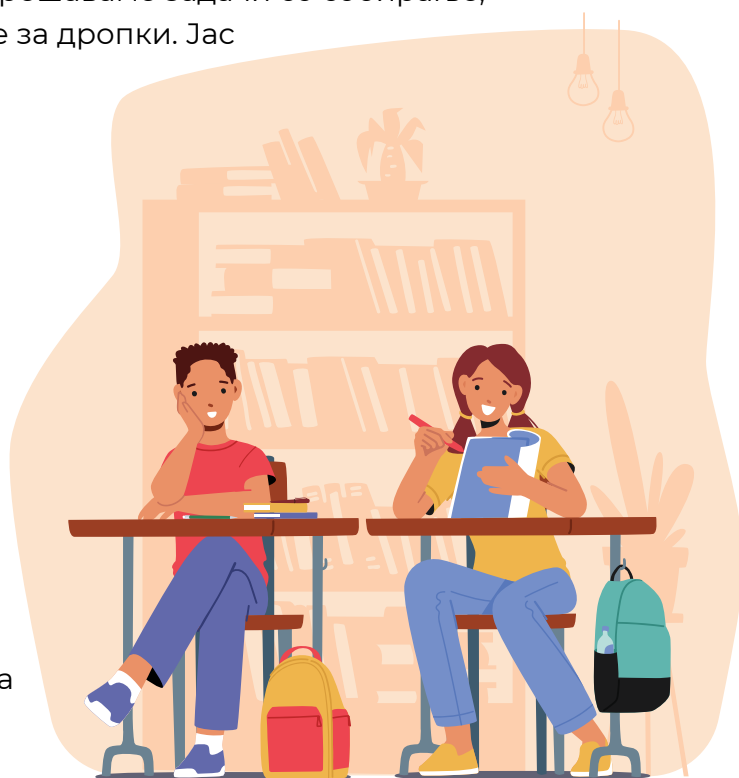
Емина: На часовите по Физичко и здравствено образование секогаш носиме спортска опрема.

Ердал: За мене, библиотеката е најубавото место во училиштето.

Емина: Во право си. Библиотеката е нашето омилено место.

Ердал: Во училишниот двор појадуваме, се дружиме, спортуваме.

Емина: Сите се грижиме за хигиената во училиштето и го рециклираме отпадот.

РАЗГОВАРАМЕ

- Како изгледа училиштето на Емина?
- Со кого учи Емина во исто одделение?
- Колку ученици има во нивното одделение?
- Што има на првиот кат?
- Кој е нивниот одделенски раководител?
- Што работат на часовите по Математика?
- На кој час секогаш имаат спортска опрема?
- Што прават учениците во училишниот двор?
- Кој се грижи за хигиената во училиштето?

ПРИМЕРИ

- Јас спортувам, ти решаваш задачи.
- Во училиштето имаме кабинети.
- Изработува и рециклира играчки.

СПОРЕДУВАМЕ

Како на твојот мајчин јазик се вели: Моето одделение е едно големо семејство.

РЕЧНИК

Зграда, згради;
покрив, покриви;
спортска сала, спортски сали;
одделенски раководител, одделенски раководители;
директор, директорка, директори, директорки;
педагог, педагози;
психолог, дефектолог, дефектолози;
презентација, презентации;
програмира, програмирам, програмираш;
прави, правам, правиш;
изработува, изработувам, изработуваш;
кабинет, кабинети;
кабинетска настава
решава, решавам, решаваш;
задача, задачи;
Математички операции:
собирање, одземање,
множење, делење,
Дропка, друпки;
спортска опрема,
спортува, спортувам, спортуваш;
рециклира, рециклирам, рециклираш.

ЈАЗИЧНИ ПРАВИЛА

БРОЕВИТЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

1 – еден
 2 – два
 3 – три
 4 – четири
 5 – пет
 6 – шест
 7 – седум
 8 – осум
 9 – девет
 10 – десет

11 – единаесет
 12 – дванаесет
 13 – тринаесет
 14 – четиринаесет
 15 – петнаесет
 16 – шеснаесет
 17 – седумнаесет
 18 – осумнаесет
 19 – деветнаесет
 20 – дваесет

21 – двасет и еден
 22 – дваесет и два
 30 – триесет
 40 – четириесет
 50 – педесет
 60 – шеесет
 70 – седумдесет
 80 – осумдесет
 90 – деведесет
 100 – сто

200 – двесте
 300 – триста
 400 – четиристотини
 500 – петстотини
 600 – шестстотини
 700 – седумстотини
 800 – осумстотини
 900 – девестотини
 1 000 – илјада
 1 000 000 – милион

еден молив/компјутер   **два** молива/компјутера – **м.р.**
една тетратка/клуца   **две** тетратки/клуци – **ж.р.**
едно пенкало/дете   **две** пенкала/деца – **ср.р.**

Вежби

Пополни ги празните места

А)

1. Во одделението на Амина и Ердан учат дваесет _____
_____.
2. Во кабинетот по Информатика учениците _____
_____.
3. На часовите по Математика учениците _____ задачи со
_____, одземање, _____ и _____.
4. Сите _____ се грижат за _____ во
училишниот двор.

Б)

1. **Колку** ученици учат во твоето одделение?
- Во _____ одделение учат _____ ученици.
2. **Колку** ката има вашето училиште?
- _____ училиште има _____ ката.
3. **Колку** години имаш?
- _____.
4. **Колку** предмети имате во шесто одделение?
- _____.

В) Пополни со соодветните форми **еден/една/едно** или **два/две**:

Во училницата **нема** _____ табли, _____ часовници, _____ стола,
_____ бироа, _____ ормар, туку **има** _____ табла, _____ часовник,
_____ биро, _____ стол и _____ ормари.

ВРЕМЕ Е ЗА МАТЕМАТИКА

$3 + 2 = 5$

(плус) Три плус два е пет. (Три плус два е еднакво на пет)

$8 - 2 =$

(минус) _____ .

$7 + 8 =$

_____ .

$20 + 16 =$

_____ .

$80 - 10 =$

_____ .

$190 - 20 =$

_____ .

$140 + 160 =$

_____ .

